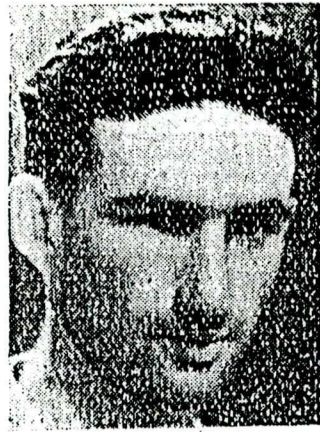

אלטמן יעקב

בן חיים ושרה. נולד ב־24.11.1916 בברגסאס שבצפון-מזרח הונגריה, שלאחר שנתים היתה לבורחובו שברוסיה הקרפטית, אז בצ'כוסלובקיה. מגיל 4 למד ב"חדרים" ובן 12 כבר ידע ללמוד בעצמו דף גמרא ותוספות. הצטיין גם בתפסתו המפליאה בבית-הספר הממשלתי העממי מגיל 6, והתיכוני מגיל 10 עד 14, אך בנפשו גברה השאיפה לגאולה והיה הופך שירים פטרוטיים הונגריים ליהודיים על־

ידי החלפת שמות האישים והארץ ופעם אף החליף את המלים "רותינים" ב"יהודים" בשעת שירת הימנון למדינה בבית-הספר. המורה הרגיש בשינוי בפי אחד הנערים, ולשאלתו מי עשה זאת, הודה יעקב כי הוא עשה זאת. מתוך חיבת המורה לתלמיד המצטיין לא הענישהו והסתפק באזהרה. מגיל 14 למד ב"ישיבה" הגדולה בשוראני שבסלובקיה. אחרי 2—3 שנים הצטרף לתנועת "בני־עקיבא" והדריך בה. ב־1936 נכנס לתנועת "החלוץ הדתי", היה מפעיליה ופירסם מאמרים בבטאונה "הד החלוץ". עבר הכשרה ליד מארינבאד ובברטיסלבה ואחר־כך ניהל סניף לתנועתו בבארדיוב שבסלובקיה. בשעת הגיוס הכללי לרגל המשבר הצ'כוסלובקי ב־1938 ברוסיה הקרפטית שהוחזרה להונגריה, חזה מראש את התקרבות מלחמת־העולם הגיעו הוריו ארצה והתישבו בכפר־הרא"ה. גם אחיו הוריו. תחילה עבר בגניבה את הגבול לצ'כוסלובקיה ושימש מדריך בהכשרת נוער של "בני־עקיבא" ליד פראג, ואחרי תפיסת כל שארית המדינה בידי צבאות היטלר יצא בא' של פסח תרצ"ט עם חבורת מעפילים דרך יוגוסלביה והגיעו לארץ. הצטרף ל"קבוצת אברהם" של תנועתו בכפר־פינס. נאבק בכוח הרצון העז עם קשיי העבודה המפרכת ויכול לה. עבד במחצבה בכרכור, בפרדסי הסביבה ובמשקי האיכרים בגבעת עדה, מילא תפקידים בועדות ובמוסדות של הקבוצה ושקד על האימונים ב"הגנה". נשא לאשה אחת מחברות הקבוצה ונולדו לו שלושה בנים. עלה עם הקבוצה להתנחל בכפר־עציון ונטה שכם לעבודות המשק ולשירות ציבורי כחבר המזכירות, מזכיר לעניני פנים וחבר ועדות שונות. הצטיין בקור־רוח מיוחד ונודע כאיש שאי־אפשר להוציאו מגדרו. בימי מלחמת־העולם הגיעו הוריו ארצה והתישבו בכפר־הרא"ה. גם אחיו ואחיותיו עלו כולם ארצה והם שידלוהו להצטרף אליהם. אך הוא לא יכול ולא רצה לעזוב את הקבוצה ואת המקום, שהתקשר אליהם בלב ובנפש וכבש בהם את מקומו ברוב עמל. בשירות הבטחון פעל כקורפורל הנוטרים במקום ואחרי־כן כאחראי לנוטרים בכל הגוש. סיים בהצטיינות את הקורס האזורי למ"כ ואת הקורס הארצי למ"מ, נתמנה למפקד החבל והתמסר לאימון האנשים בכל הגוש.

עם פרוץ מלחמת-השחרור נתמנה לסגן מפקד הגוש. משפחתו הועברה ירושלימה עם פינוי האמהות והילדים והוא התמסר כליל לתפקידו רב האחיות והתסבוכות. נוסף למשימה של הגנת הגוש המבודד בתוך ים ערבי עוין והפרעת התחבורה הערבית המלחמתית על כביש חברון, תוך שמירת-הסדר העוינת של הבריטים, ניתכו עליו בעיות כלכליות, דתיות וחברתיות מסובכות, ואם כי לרגל הפקידו ראה בעינים פקויות יותר מאחרים למה צפוי המקום, נטה שכם לשאת את העול הכבד בלי לאבד את קור-רוחו הנודע עד הרגע האחרון. במקרים קשים ביותר היה כותב לנציגי הקבוצה שליד המוסדות מכתבים אישיים, כי מכתב רשמי טעון העתקה למשמרת וקריאתו עלולה לרפות את הידים. בפניו נראו אותות עייפותו הגדולה מעמל ימים ולילות במלחמה, אך את יאוושו ידע להסתיר תחת מסווה של קור-רוח והיוכים מעודדים. בלילה האחרון עוד עשה סידורים שונים בהתאם לצרכים ולאפשרויות שבמערכה (פיצוץ טנקים של האויב שנשארו תקועים, צמצום אזור המגן, דאגה לפצועים, קשר עם המוסדות והפיקוד העליון, ועוד) ובהתעצות המפקדים אמר: "אינני מאמין בכניעה לערבים, אין ברירה אלא להילחם עד הכדור האחרון". אז כבר היה הוא מפקד הגוש בפועל, אחרי שהמפקד ("מוש") נפל ביום ג' באייר בבוקר. כשנתקבל בחצות הלילה מברק בעין-צורים, שבירושלים ובתל-אביב מטפלים בפינוי הגוש השיב: "כפר-עציון מעדיף להישאר במקום אם אפשר להחיש תגבורת, ואם לאו — אנו מסכימים לפינוי". אך גם אפשרות זאת לא נשארה עוד. למחרת בשבע בבוקר ביום 13.5.1948 שידר יעקב לאמהות וילדים בירושלים: "לפני רבע שעה חודשה ההתקפה עלינו בטנקים, תותחים ומרגמות. אני יודע שאתם במצב קשה. נקווה שתחזיקו מעמד. רוחנו איתנה. להתראות". ובצהריים פרצו שריוני האויב לחצר הכפר ויעקב נתן עוד את פקודתו האחרונה לקלקל את הנשק ואחר-כך נפל באחת העמדות המזרחיות של כפר-עציון. ב-17.11.1949 הועבר להר-הרצל בירושלים. בפקודת המטכ"ל מיום 29.9.1949 הוענקה לשמו דרגת סרן.

אלטמן יעקב בן חיים ושרה. נולד ביום כ"ח בחשוון תרע"ו (24.11.1916) בכרנסאס שבצפון-מזרח הונגריה. סיים שם את לימודיו היסודיים והתיכוניים וכמו כן למד בישיבה הגדולה בשוראני שבסלובקיה. עלה לארץ בשנת תרצ"ט. נפל בכפר עציון ביום ד' באייר תש"ח (13.5.1948).

15.2.1948

אל חברי מזכירות כפר עציון ובאי-הכוח הנמצאים מחוץ לתחום! ד' עמכם!

אני רוצה לכתוב לכם מכתב פרטי, שלא אצטרך להכניס העתקה לתיק המכתבים, כי זה יכול לגרום לדיכאון רוחם של כמה חברים.

אינני יודע בדיוק מה מצב הדיונים במוסדות, האם עוד חושבים על אפשרויות צמצום, או כבר התקדמו וחושבים מקודם על הבטחת הניצחון, אך, כנראה, אנו מוכרחים כל הזמן לעמוד על המשמר, ללחוץ עליהם, שלא יקפאו על שמריהם ויחשבו בזמן שלא יאחרו. אין ספק שכעת, במצב חירום, העיקר הוא להחזיק מעמד בגוש, לאסוף את כל הכוחות כדי שחור"ש לא נגרף בסערה הנוראה העוברת על ראשינו, אך אל לנו לשכוח אף רגע, שאם בכל היישוב זה מספיק, אחרי גמר המאורעות יחזרו לחייהם הרגילים, הרי אצלנו בגוש הדבר שונה לגמרי. אם אנחנו לא נצליח להתבסס במשך זמן המעבר, הרי הפסדנו את כל הסיכויים להחזיק פה מעמד. ולכן אין כל אפשרות להסתפק בזה שהמוסדות דנים ועושים פעולות להבטיח את קיומנו כעת (בהנחה שעושים את זה - לע"ע לא דאינו) אנו מוכרחים לדרוש מהם כעת, למרות שהם עסוקים בתפקידים אחרים חיוניים, להניח את יסודות החיים לעתיד.

כפי שאפשר להבין מן המכתבים, בעניין זה אין כל תזווה קדימה. יש לי רושם (מהצעתו של קפלן אפשר לקרוא את זה), שהמוסדות טרם קבעו להם אם ימשיכו להחזיק את הנקודות האלו בגמר המאורעות, מובן שכעת רצוי מאוד שיהיה כאן יישוב, לרכז כוחות גדולים של האויב, ולמנוע את העסקתם בחזיתות אחרות, אך אין לזה כל קשר עם עתידנו. לכן יש אפשרות לרכז כאן כוחות צעירים, מוכשרים, בלי סבך משפחתי וכו'. אין כל הצדקה לכך, שבגלל הרצון להשתמט מדיונים יסודיים, ידחו את הכל ויחכו להחלטה עד הרגע האחרון.

לעומת הצעתו של קפלן להוציא מכאן את בעלי-המשפחות יש להעמיד הצעה להבטיח את המשך קיום הקבוצה כאן או במקום אחר.

מובן, שכולנו היינו רוצים שיהיה כאן (ספק רב אם נוכל מבחינה חברתית להתחיל הכל מחדש במקום אחר - הרבה חברים, מעמודי היסוד בקבוצה בטח לא ירצו להתחיל עוד פעם הכל מבראשית) אך אם האפשרות הזאת קיימת - ואני

משוכנע שהמוסדות חושבים ברצינות על האפשרות הזאת לחסל את הקבוצה במקום, כשיתגברו הקשיים - הרי מוטב שנדע זאת מקודם. מובן, שלפי דרישת המוסדות ישארו כאן חברים מתאימים ומוכשרים להגנת המקום - בדיוק כמו שישלחו אחרים חייבי-גיוס להגנת הבסיס - אך אין לזה כל קשר עם הקבוצה.

כל הקשיים שאנו נתקלים בהם כעת - הכספיים והחברתיים בהחזקת הפלוגה בירושלים - הם מיותרים, אם יתברר שהמשפחות לא יכלו לחזור הנה. אמנם, יש אנשים החושבים שאין לנו לדחוק את הקץ, מפחדים להסתכל בפני בעיות העתיד, אך אני בדעה שיפה שעה אחת קודם.

ייתכן, שתחשבו שהניתוק והבדידות שהיו מנת חלקי בשבועות האחרונים הביאוני להלך מחשבה זה, ואחרים, הנמצאים בתנאים טובים יותר במקצת, צריכים לעודד את רוחם, לגרש את הפסימיות וכו', אך לאמתו של דבר, מחשבות אלו אינן חדשות, רק מיום מתרבים הסימנים שהנה אנו מתקרבים בצעדי ענק לקראת הזמן בו כל הדרכים נחסמות. אם מקודם היו עוד הרבה אפשרויות לעשות דברים ממשניים להבטחת העתיד מבחינה כלכלית וכו', הרי אפשרויות אלו מצטמצמות והולכות, בלי שתהיה לנו כל השפעה עליהם.

עוד מעט נגיע כבר לכך, שרק בדרך "נס", תיכף אחרי ה-15 במאי יסלימו הערבים עם הקמת המדינה, ויהיו לנו סיכויים להישאר, ועל ה"נס" הזה אינני רוצה לבנות, ומוכרחים להסביר יום-יום למוסדות, שדחיית דיון אינו פתרון, ואנו דורשים החלטה ברורה או - או.

בב"ח

אלטמן יעקב בן חיים ושרה. נולד ביום כ"ח בחשוון תרע"ז (24.11.1916) בברגסאס שבצפון-מזרח הונגריה. סיים שם את לימודיו היסודיים והתיכוניים וכמו כן למד בישיבה הגדולה בשוראני שבסלובקיה. עלה לארץ בשנת תרצ"ט. נפל בכפר-עציון ביום ד' באייר תש"ח (13.5.1948).

אתמול במשך היום נורו מספר יריות לכיוון עדר שהתקרב להר הרוסי. ה"מאבטיחים" את העובדים במיקוש ירו ירייה אחת לכיוון ערבי מספה שהתקרב אליהם. ירייה נוספת נורתה מכיוון הערבי שהתקרב לעמק הברכה. בלילה, בשעה 21.30, נפתחה אש חזקה מכיוון בית-עומר וספה. מספר ניכר של כדורים נפלו בנקודות שונות במחנה. ירו ברובים וכלים אוטומטיים 150 כדורים ובעיקר זוהריים. האש כוונה מקודם לעבר משלט ה"אוכף", וכשלא ענו להם משם ירו על המחנה. גם מכאן לא ענו, והקונצרט נמשך רבע שעה בערך. עשינו תרגיל אזעקה, שהצליח באופן יחסי, השמירה בלילה הייתה כרגיל, והיום ממשיכים בעבודה. אנשי המטע גוזמים ב"אוכף", כמובן, עם הבטחה חזקה. דברים מיוחדים אין. מחכים לשיירה וגם הטרנספורט מתל-אביב מתנהל בעצלתיים. כאן טרם מאמינים, שזה יכול באמת לעזור לנו.

כפר עציון, 26.3.1948

אנו מוכנים להמשיך בהכנות המסלול לשדה-התעופה, אך שלח לפני זה מהנדס הנה, כדי שיקבע בדיוק מה לעשות: תדאג שהטרקטוריסט יחזור בתחילת השבוע הבא.

הדברים, שנתן דרש מוכנים למשלוח, הכל תלוי באפשרויות ההעברה, הטייסים אינם מוכנים לקחת אתם חבילות, אם יש להם נוסעים. הגנרטור למילוי סוללות הגיע שלם, אך לעת-עתה איננו יודעים, אם

יפתור באמת את השאלה. הניסיון הראשון אתו לא הצליח, הוא לא מילא את הסוללות, אלא להיפך, הריק את המעט שהיה בהן. המסגרים בכל אופן מתאוננים, שאין לקנות משהו ישן שיכול לגרום צרות. ההכנות לקראת בוא השיירה הן בכל המרץ. אמנם, לעת עתה לא הודיעו לנו על בואה, אך אנו מניחים, כי מחר בבוקר היא תגיע. מברקים יצאו מכאן במידה מספקת; אגב, מוש סיפר, שעוזי אמר בנוכחותו לידין, שהשיירה צריכה להגיע במשך השבוע, כי אין מה לאכול כאן.

הגיעו כדורים אנגליים בכמות ניכרת, ואינני יודע איזה משלוח מוכן עבורנו, אך במידה שאפשר יש להוסיף ציוד למספר ניכר של אנשים. החי"ש נמצא כאן בלי כל ציוד.

אנו מחכים למוקשים העומדים להגיע, אך דאג בעיקר להעברת מנגנונים בכמויות גדולות, עלינו לפזר כמה אלפים בשביל לסגור את כל הגישות. אחוז ניכר מהם מתקלקלים – הראשונים כבר התפוצצו אחרי ניסיון. השבוע נפצע בפיזור המוקשים י"ז. הוא עלה על אחד מהחדשים. המוקש התפוצץ, אך למזלו לא קרה שום דבר רציני, למחרת התפוצץ מוקש בקרבת מקום זה והרג שני תנים.

הקרב על השיירה עדיין נמשך, הצבא יצא לפני שעה בערך מירושלים להוציאם ממקום הקרבות, אך אנשי השיירה טרם נראים. התנהל קרב נואש, האנשים תפסו בית, התבצרו בו, פרטים מדויקים אינם ידועים, נפצעו מספר ניכר של אנשים, גם נהרגו אחדים, בעיקר במכונית אחת שפוצצה.

שלוש מכוניות משורינות וחמש מכוניות-משא חזרו ומחכים כאן להוציאם. כל המכוניות שנתקעו במקום, הוצאו מכלל שימוש. ייתכן, שחלק מהן יצליחו לסחוב לירושלים, את היתר השתדלו להוציא מאפשרות פעולה.

לפנות ערב הייתה התקפה של שלושת רבעי השעה בערך על הנקודה מכיוון בית-עומר, ירו כ-400 כדורים, הייתה זו פעולת הסחה, שאנשים לא יוכלו לצאת.

האנשים היו עסוקים במשך כל היום וכל הלילה. יש לחכות להתקפה רצינית במשך הימים הקרובים, בפרט אחרי החלטתנו לנתק את התחבורה מהדרום. אנו צריכים תחמושת מכל הסוגים בכמות ניכרת. רצוי מאוד להעביר את המוקשים בהקדם, כדי שנוכל למלא את השטח. באין מוקשים מוכנים שלנו מנגנונים וחומר לכך.

את פיצוץ הגשר אין אנו מוצאים לכדאי ואין זה מעכב את התחבורה. אפשר לעבור גם אחרי זה. בשיירה היו שני אנשי משואות עובדי מכניקה עדינה. טרם ידוע לנו על גורלם. האנשים מתוחים מאוד, אך לעת עתה אינם מדוכאים. יש להניח, שאחרי גמר העניין יודע הכל ויחד עם זה ההוכחה, שקשה מאוד להעביר שיירה, זה ישפיע בהחלט על כל האנשים. בינתיים יש לעשות את הכל להגברת הכוח כאן, עד כמה שאפשר. ב"0830" לפי דו"ח שנתקבל, נוסף למכונית שפוצצה, שגורל אנשיה אינו ידוע, ישנם 30 פצועים, מהם רק שניים קשה. הצבא טרם הגיע. ייתכן, שיצליחו לתקן כמה מכוניות ויקחו אתם.

ראשית ניסן

קיבלנו הוראה להפסיק את התחבורה הערבית, יצא מארב – לא גדול – לקרבת הברכה העזובה. הותקפה מכונית-משא מלאה-ערבים, שנסעה בכיוון לחברון.

נפגעו רבים מהם – המפקד מעריך כ-30, אך המשיכה בדרכה והותקפה מאחור. שתי מכוניות של הלגיון עם תותח בן שתי ליטראות עברו במקום, הלגיונרים ירדו וניסו להסתער על אנשינו, הם נתקלו באש חזקה מהמנוז, וכולם נפגעו. אלה שנשארו במכונית ברחו. אנשינו כאן עשו הכנות לצאת למקום הקרב ולאסוף את הנשק שנשאר, ולפוצץ מה שאי-אפשר לקחת, אך איחרו את המועד. עד שהתקרבו למקום הופיע צבא בחמש מכוניות משורינות, והוציא משם את המכוניות שנפגעו. ובינתיים פתחו באש לכיוון המנוז. הערבים ניסו לחדש את התחבורה ע"י מכוניות משורינות, בעיקר מאלה שנשדדו מהשיירה שלנו אך הפסיקו אותה, אחרי שנפגעו כמה מכוניות (וזהו,

כנראה, פירוש ההודעה הממשלתית, ש"מכונית יהודית נשרפה"). קרוב לצהריים עברה שיירה צבאית בכיוון חברון, ואנו לא הפרענו לה. הלגיון פירק מוקש מהכביש ופוצץ אותו. אחרי-צהריים עברה שיירה גדולה ואנו חושבים שזו הייתה שיירה אזרחית בליווי חזק של צבא (כ-10 מכוניות משורינות ותותחים). המכוניות האזרחיות הותקפו והצבא פתח באש חזקה על המנוז. כ-40 פגזים פגעו בשטח המנוז. חמישה מהם פגעו בתוך הבית, אנו הפגזנו את השיירה ממרגמת שלושה אינטש, מכונית אחת התהפכה, אך השיירה הצליחה לעבור.

ב-3.30 בערך התחילה הרעשה נוספת, עוד יותר חזקה על המנוז וסביבתו. פגזים נפלו גם בקרבת המשק, באבריריש והאוכף. בחסות ההרעשה התקרבו כ-100 ערבים למנוז הרוסי. אנו ראינו בהתקרבותם, אך לא היה לנו כדאי לפתוח עליהם באש ממרחק רב כזה. כשהתקרבו לגדר, רק אז הותקפו באש ממקלעים וממכוניות מתוך המנוז וההר הרוסי, אחדים נפגעו והיתר ברחו, חלק גם עלו על מוקשים. גם מצד הכביש ניסו להתקדם והגיעו למרחק של 80 מטר מהגדר, אז הותקפו באש כבדה ממכוניות ומרגמות וגם כאן ברחו. ב-6.30 בערך הכל נשתק, ושמענו עוד צעקות ויללות מכיוון בית-הקפה, אך זה כבר לא הפריע לנו. קשר הטלפון עבד בסדר בכל הגוש, רק פעם אחת נקרע החוט בין המנוז וההר דווקא במקום קשה, אך עקיבא יצא ותיקן אותו.

אנו חושבים לתפוס את חירבת בית-סוויר, זה יקרה כנראה הלילה, אך חסר לנו לכך נשק ואנשים. אנו לוחצים על ירושלים לשלוח עוד נשק. קיבלנו כבר הסכמה, שהנשק של השיירה יישאר כאן וזה יתן גם כן משהו: שתי מכוניות, שלושה מקלעי ברן, שלושה-עשר רובים, מספר טנקים וסטן, אך אין אנו מסתפקים בזה. כעת דרשנו באופן דחוף תחמושת, בעיקר לבראונינג. כ"כ קיבלנו אתמול חמישה פגזי שלושה אינטש, אך כמובן שאין זה מספיק. הוצאנו אתמול אלף כדורים אנגליים, 1200 כדורי מכונה, 18 פגזי 2" ו-3 פגזי 3" וכמות כדורים אחרים. אנו מתכוונים להמשיך בהטרדת התחבורה, אך ייתכן שהיום נפסיק, כי רוצים אנחנו לתפוס את בית-סוויר, משם יהיה לנו יותר קל לעשות זאת.

נ.ב. את המשקפות קיבלנו. אנו מעריכים שנהרגו ונפצעו אתמול כ-40 ערבים. אצלנו נפצעו 6 איש, אך אין מקרים רציניים (יש לנו יותר מזל משכל).

הערבי עם משפחתו עבר בהתחלת הערב אלינו, הוא שבע-דצון אך שואף לנקמה בערביי בית-עומר.

בקשר להמשך, הדחוף ביותר – להעביר כדורים 303, משתמשים בעיקר במקלעים, כי המרחק הוא 400-600. וזהו הכלי המתאים ביותר, ייתכן, שמחר ישתמשו גם ב"מכונה", אחרי שקיבלנו תחמושת בכמות די-ניכרת.

את הרובה א.ט. שקיבלת השתדל להעביר. אמנם, הוא בתנאי קרב רגילים לא כ"כ יעיל, אבל יש להניח, שבכל זאת נצליח לעשות משהו. לפעמים הם נעמדים בחוצפה על-ידנו ונוכל לקבל את פניהם. רצוי היה

19.4.1948

היום הגיעו 7 רובים וכמות ניכרת של תחמושת, אני מניח שגם מחר נקבל משהו. האווירון הצהוב שנחבל ביום ההתקפה תוקן כבר, ומחר צריכים לקחת אותו. אני מקווה, שזה יעזור קצת. אברהם שגור עבד הרבה בתיקונו, הוא בכלל מומחה לכל מיני עניינים. אני חושב, שתוכלו להשיג כל מיני מכוונות לשכלול המסגרייה על-חשבון עבודות אלה – מיקוש, תיקונים וכו', כדאי לטפל בזה. אנשי השיירה טרם קיבלו את הבגדים, שהובטחו להם, לא הייתה אפשרות להשאיר אותם בצורה כזו, הוחלט לתת להם 50 זוגות מכנסיים ממחסן הגוש, ומהמחסן שלנו קיבלו 3 תריסרים לבנים. לפני זה כבר קיבלו 14 זוגות לבנים וכו'.

דאגו שישלחו להם בהקדם, כי דברים אלה חסרים גם כאן, נעליים קיבלו כ-20 זוגות שנשלחו עבורם. גמרו את הביצורים בחרבת בית-סוויר וגומרים באוכף, אך מחוסר אנשים לא יהיה משלט קבוע במקומות אלה. את בית-החולים העבירו למקום בית-הילדים החדש. הזמנו ציוד נוסף, שנוכל לסדר בית-חולים ל-30 איש, אחרי הפעולה האחרונה לא נשארו מקומות פנויים, ויש מקרים שונים גם בלי פעולות מיוחדות.

3.5.1948

יום אתמול עבר בשקט יחסי. לילה לפני כן פוצצנו מעבר מים בקרבת הק"מ ה-21 ומיקשנו את התעלות מסביב. בבוקר עברה שיירה צבאית מכיוון חברון, עקפה את הסביבה ועברה בשלום. אחרי-הצהריים הגיעה שיירה צבאית מירושלים, ניסו לעקוף ועלו על המוקשים. מכונית אחת התקלקלה, כפי שהודיעו לנו מירושלים, נפצעו שני חיילים. אחרי-כן הגיע הצבא לתקן את הכביש ופירקו גם מוקשים מספר, טרם ידוע אם מצאו את כולם. מכוניות ערביות לא ניסו כלל לפרוץ את הדרך. הלילה הקמנו מחסום ליד הדרך ל"בית פג'ר", יש להניח, שצבא יגיע ויפרק אותו. בכל אופן מכוניות ערביות לא תעבורנה כמה ימים. בסביבה שקט.

4.5.1948

אתמול היה שוב יום די-שמח, לילה לפני כן הקמנו מחסום בקרבת הכניסה לבית-פג'ר. לפני-הצהריים עברה שיירה צבאית בדרך לחברון, ובכלל לא התעכבה ליד המחסום, לא יכולנו להבין את הסיבה. חשבנו אולי הערבים פירקו את המחסום, אך נראה, שאלה היו מכוניות מיוחדות. אחרי-הצהריים, ב-15.30, הגיעה מירושלים שיירה ערבית בליווי צבא, משטרה ולגיון, בהגיעם לקרבת הכביש הפנימי התחילו להמטיר אש על המזור ממקלעים, מכוונות ותותחים, אך למזלם נתקעו ליד המחסום ולא יכלו להמשיך. האש שלנו כוונה אך ורק למכוניות האזרחיות בשיירה (4 במספר) וכולן נפגעו. אח"כ הגיעה שיירה נוספת, היו בס"ה 7 מכוניות משורינות כבדות עם תותחים של 2 ליטראות, מספר מכוניות

לקבל כמה מקלעים נוספים לגוש. האנשים מפוזרים בכמה משלטים, ואין מספיק מהכלים האלה. מובן, שהננו מסתדרים איך שאפשר, אבל אם יש כעת בארץ מקלעים, אין זה נכון להשאיר את כפר עציון עם מקלע אחד, וברבדים אין כלל כלי זה. אם תרצה שנשלח מברקים נוספים בעניין זה, הודע לנו.

במשך היוםיים האחרונים תפסו באופן קבוע את המשלט באוכף המוכתר, זה מטיל עול כבד על חברינו, כי עלינו להוציא 10 אנשים כל לילה, וזה קשה מאוד בתנאים שלנו. מורגש מאוד המחסור באנשים בגוש, אינני יודע, אם הנכם מטפלים בזה, ומה הן האפשרויות לטיפול, אך האנשים כאן עייפים מאוד וחבל, שאין אפשרות להקל עליהם.

15.4.1948

אחרי ההתקפה שרר פה שקט כמה ימים, אך לפי הודעה מכינים כעת התקפה עלינו. בחברון בתמיכת הלגיון (כנראה, הם כועסים על מפלתם בהתחלת השבוע).

ההעברה מת"א התעכבה שוב, שני מטוסים מונחים לנו כאן, אך אנו מקווים שאחד בכל זאת יספיק לחזור מחר (זה לא באשמת שדה-התעופה שלנו), ואולי גם השני, אם יביאו לו את החלקים החסרים.

בקשר למסלול ההמראה, אינני רואה כעת אפשרות להגיע לאורך 700 מטר. במשך חודש יספיקו להגיע במרחק 450 מטר ובזה נוכרח להסתפק. ייתכן, שבעוד זמן – כשיהיה לנו קומפרסור גדול ומספיק דלק, נוכל להמשיך בעבודה וגגיע לאורך של 700 מ', אך כעת אין אפשרות לכך. אך בינתיים יש לעשות מאמצים להעביר הנה את הדברים הדחופים, ואינני רואה באמת אפשרות אחרת מאשר לזרוק ע"י האווירון הגדול, תעשו את כל המאמצים, שזה יסתדר. אנו סובלים מאוד מחוסר הדברים, שהצטרכו להגיע ונשארו תקועים במחסן השדה, כולל: הספקה קטנה, בגדים, כלי-מטבח וכו' וכו'. בעיה נוספת וקשה מאוד עבורנו הוא חוסר האנשים במקום. על אנשי הקבוצה, מעטים מאוד במספרם, ובחלקם חולים ומבוגרים, מוטל עול כבד שבשום אופן אין אפשרות לשאתו, שמירה קשה, פעם ב-2½ שבועות, שמירה תורנית של כמה שעות מדי יומיים, עבודה קשה ומפרכת, תורנויות ותפקידים מיוחדים אחרים, אין אפשרות להמשיך ככה. יש כמה אנשים שצריכים לנסוע מכאן מסיבות שונות, ואין כל אפשרות לשחרר אותם גם כשהכרחי.

אינני יודע אם יש סיכויים לפתור את הבעיה הזאת, אך אני חושש, שזה יביא להתרופפות בגלל המתח הגבוה.

עם ירושלים טרם סודר עניין הנשק, שלחנו כבר עשרות מברקים. תמיד יש להם שאלות אחרות בקשר למצב כאן. יש כל מיני רשימות, שאחת אינה מתאימה לשנייה, ואינם יכולים לצאת מזה.

להובלת צבא ועוד. הסתדרו לאורך הכביש בכוונם את
לועי תותחיהם מול המנזר וחרבת בית-סוויר אך,
כנראה, היה זה רק אמצעי הגנה; כי ברדת הלילה עזבו
את המקום בעשותם סיבוב עצום, עלו לבית-פג'ר
וירדו בכיוון עין-ערוב.

המנזר ספג כבר מאות פגזי תותחים ואלפי כדורים,
הבית ניזוק, אך הוא בנוי איתן ואפשר עוד לגור בו.
בימים האחרונים לא נפגעו אנשים (האש מכוונת
לבית והם נמצאים בעמדות בחוץ).

בעת הפעולה אתמול נשברה הטבעת המהדקת
בדירגל של המרגמה "3", בקשתנו לשלוח באופן דחוף
דירגל במקומו, נסה להשיג עבורנו מרגמה נוספת, יש
לה כאן כר נרחב לפעולה, לריכוזי המכוניות ואנשים
על הכביש הראשי, ובקרבת בית-הקפה. אתמול הגיע
הרובה האנטי-טנקי, טרם נכנס לפעולה. אנו מחכים
למשלוח הגדול באווירון הובלה, זריקות אלו
משפיעות טוב באופן פסיכולוגי.